

بررسی تفسیری شبهات عارض بر آیه ۱۰۱ انعام

سید سعید میری*

حمیدرضا نوری**

چکیده

استدلال آیه ۱۰۱ سوره انعام در خصوص «عدم امکان وجود فرزند برای خداوند به علت نداشتن همسر، به رغم آفرینش عیسی علیه السلام بدون پدر و خلق آدم علیه السلام بدون پدر و مادر، ظاهراً موجب شبهه است. از سوی دیگر آغاز و پایان آیه با میانه آیه به گونه‌ای تعارض‌نما باعث حصول تشکیک در قدرت پروردگار و نارسانمایی ظاهری آیه در پاسخگویی به مشرکان و کافران معتقد به فرزند برای خداوند، در ظاهر شبهاتی را ایجاد نموده است، که هم از نظر معرفتی و هم از نظر بلاغی با برخی معارف و اجزاء ساختار اعجاز‌آمیز بیانی قرآن کریم در تعارض می‌نماید. در این جستار تلاش شده تا ضمن شناسایی منشأ شبهه، توجیهی وحیانی، عقلانی و تاریخی مناسب در خصوص آن ارائه گردد. نتیجه آن که دو علت ذومراتب بودن استدلال و بطلان بودن آن و نزول قرآن به زبان قوم و فرهنگ زمانه، علل اصلی شبهه‌نمایی آیه و تعارض ظاهری آن با بلاغت اعجاز‌آمیز قرآن کریم است، که با در نظر گرفتن این عوامل و سایر علوم تفسیر به ویژه سیاق جملات و آیات، نه تنها شبهه چندوجهی مورد نظر بر طرف شده، بلکه سیمای تابان دیگری از آیه جلوه‌گری خواهد کرد.

واژگان کلیدی

آیه ۱۰۱ انعام، تفسیر کلامی، شبهات کلامی.

miri@bkatu.ac.ir

hnouri@kntu.ac.ir

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۱۱/۲۱

*. دانشیار گروه معارف اسلامی دانشگاه صنعتی خاتم الانبیاء علیهم السلام بهبهان (نویسنده مسئول).

** استادیار گروه معارف اسلامی دانشگاه صنعتی خواجه نصیرالدین طوسی.

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۶/۷